

Izhaja trikrat na teden v šestih izdanjih, in sicer: vsak torek, četrtek in sobota, jutranje izdanje opoldne, večerno izdanje pa ob 3. uri popoldne, in stane z uredniškimi izrednimi prilogi ter s „Kazipotom“ ob novem letu vred po pošti prejemana ali v Gorici na dom pošiljana:

Vse leto . . . . . 13 K 20 h, ali gld. 6-60  
pol leta . . . . . 6 „ 60 „ 3-30  
četrta leta . . . . . 3 „ 40 „ 1-70

Posamične številke stanejo 10 vin.  
Od 23. julija 1902. do preklica izhaja ob sredah in sobotah ob 11 uri popoldne.

Naročnino sprejema upravnništvo v Gosposki ulici št. 11 v Gorici v „Goriški Tiskarni“ A. Gabršček vsak dan od 8. ure zjutraj do 6. zvečer; ob nedeljah pa od 9. do 12. ure. Na naročila brez doposlane naročnine se ne oziramo.

Ogledi in poslanice se računajo po petih vrstah, če tiskano 1-krat 8 kr., 2-krat 7 kr., 3-krat 6 kr. vsaka vrsta. Večkrat po pogodbi. — Večje drke po prostoru.

Reklame in spisi v uredniškem delu 15 kr. vrsta. — Za obliko in vsebino oglasov odklanjamo vsako odgovornost.

# SOČA

•Vse za omiko, svobodo in napredek!• Dr. K. Lavrič.

## Uredništvo

se nahaja v Gosposki ulici št. 7 v Gorici v I. nadst. Z urednikom je mogoče govoriti vsaki dan od 8. do 12. popoldne ter od 2. do 5. popoldne; ob nedeljah in praznikih od 9. do 12. dop. Upravnništvo se nahaja v Gosposki ulici št. 11.

Naročnino in oglase je plačati loco Gorice. Dopisi naj se pošiljajo le uredništvu.

Naročnina, reklamacije in druge reči, katere ne spadajo v delokrog uredništva, naj se pošiljajo le upravnistvu.

## „PRIMOREC“

izhaja neodvisno od „Soče“ vsak petek in stane vse leto 3 K 20 h ali gld. 1-60.

„Soča“ in „Primorec“ se prodajata v Gorici v tobakarni Schwarz v Solaki ulici in Jellersitz v Nunski ulici; — v Trstu v tobakarni Lavrenčič na trgu della Caserma in Pipan v ulici Ponte della Fabbra.

Odgovorni urednik in izdajatelj Ivan Kavčič v Gorici.

•Gor. Tiskarna• A. Gabršček (odgov. Iv. Meljavec) tiska in zal.

## Klerikalni „skladi“.

Klerikalci imajo navado, da strašno radi „skladajo“. Sedaj imajo to potrebo, sedaj ono, vse pa gre seveda v „dobre namene“. Pravijo, da stanejo klerikalce premnogo razne volitve in volilna agitacija da je silno draga. Zato pa treba denarja. Tega si znajo res pridobivati s tem, da molzejo ljudstvo. Spočetka da za kak novi „sklad“ sam dr. Šusteršič kake kronice in za njim se oglasi par kanonikov in doktorjev sv. pisma. Ti postavijo temelj „skladu“, zgradbo mora staviti pa „naše dobro ljudstvo“. In tako nabirajo in nabirajo, agitovaje po časnikih, po lecah in sploh kjer je prilika. Kadar pa se kaj nabere, potem pa umolknejo. Ne duha ne sluha ni več o „skladu“, ki je bil tako nujno potreben, nobenega računa o njem ni videti nikjer, denar pa je šel, kdo vé kam.

Nikdo ne ve, kam je izginil n. pr. denar za „Katoliški sklad“, računa ni bilo nikakoga, ker polaganja računov se klerikalci bojijo kakor hudič križa, in že so pripravili nov „sklad“. Ta se imenuje za premembo „Ljudski sklad“. Naslov jasno govori. Ljudstvo naj sklada! Sicer je prednjačil tudi tukaj dr. Šusteršič z dobrim vzgledom, ali sklad mora postaviti ljudstvo. Agitacija pojde za tem, iztisniti iz ljudstva čim več mogoče kronice, katere se porabijo seveda v dobre namene krščanske politike. Vse za vero, dom, cesarja! Vse za svobodo in pravico!

Ne dvomimo, da naberejo tudi za ta sklad lepe stotine, ali kadar naberejo, pa umolknejo, in zaman si bo ubil kmetič glavo, za kaj, v kak dober namen pravzaprav je daroval težko prislužene krajcarje. Nobenega računa ne bo, nobenega izkaza. Čez čas pa se otvori zopet nov „sklad“. Tako se prav sistematično izsesava ubogega slovenskega kmeta.

Verjamemo, da klerikalci potrosijo mnogo v gonji proti naprednjakom na

sploh ter pri volitvah, ali toliko pa vendar ne morejo potrositi, da bi potrebovali vedno nove „sklade“. Nabrana denarja mora preostajati, in kam gre ta?! V tisto nikdar sito slovečo bisago?! Sum za to je povsem opravičen, kajti to perijodično ustanavljanje „skladov“, to večno nabiranje denarja iz ljudstva, ta trdovratni molk o nabranih svotah ter ker se ne vidi ničesar dobrega, za kar bi bili porabili denar, vse to opravičuje ta sum. „Slovenec“ pravi, da ga porabljajo v strankarske namene. Verujemo, da požro nelepi nameni klerikalne stranke mnogo denarja, ali požro ga tam, kjer se majajo klerikalni stebri, drugodi, po trdnjavah, pa je klerikalni kmet že tako poneumljen, da zanj ni treba več „skladov“. Gre za črno zastavo s svojim denarjem, kamor hočejo.

Ker se pa vedno le nabira in nabira sedaj pod tako sedaj pod drugo firmo in ker vemo, da se mnogo nabere, je povsem opravičeno vprašanje: kam gre ves ta denar, katerega se iztisne iz ljudstva? Res je, da si spleta potom takih „skladov“ kmet bič, s katerim je tepen on sam, kajti klerikalci ga pehajo v nazadnjaštvo nazaj z njega lastnim denarjem — ali trud za to mora biti tudi plačan?! Kam drugam pa gre denar?!

Kakor rečeno, klerikalci nabirajo jako radi in nabiranje je važen del njihove politike, ali nikdar še niso povedali, za kaj je šel nabrani denar. Ako jih le siliš, odgovorijo, da se je porabil v „dobre namene“. Sedaj pa imaš odgovor. Ali pri resničnih dobrih namenih, ni klerikalcev poleg. Tako se n. pr. za družbo sv. Cirila in Metoda bore malo menijo, le „skladi“ so jim pri sre. Nabirati, to je njihovo veselje, in nikakega računa dati, marveč lepo na tihem pogospodariti z nabranimi novci, to je pa že nebeško veselje. No, končno se ni čuditi, da ne dajajo nikakega računa, saj so ostali dolžni račun celo za svote,

katere so nabrali v pomoč Ljubljani povodom potresa. Celó o tem niso položili računa in še danes se ne ve, kam so izginile one nabrane svote, h katerim je prispevala tudi naša dežela. Kje je tisti denar? Govorite!...

S temi „katoliškimi“ in „ljudskimi skladi“ se slepari prav sistematično našega ubogega kmeta. Na eni strani kričijo klerikalci, da kmetije propadajo, na drugi strani pa hodijo neprestano okoli kmeta s tisto slovečo nikdar sito bisago, v katero mora metati svoje težko prislužene novce. Zato pa ne moremo nikdar dosti svariti pred raznimi „katoliškimi“ in „ljudskimi skladi“, s katerimi molzejo kmeta, kajti ta denar gre deloma proti kmetu, deloma pa v nikdar sito bisago, v kateri so se izgubili celo lepi zneski, darovani v pomoč Ljubljani povodom potresne katastrofe. Klerikalci le sprejemljejo, ne dajajo pa nič v nikak dober namen. Zato pa se varuj, kmet, teh „narodnih požeruhov“, da ti ne požro cele kmetije, kajti ti ljudje žró, žró in žró.

## DOPISI.

Iz Bilj, dne 2. novembra 1902. (Naš kurat se ni častni občan.) — „Primorski List“ je objavil 25. septembra t. l. v št. 39. sledečo raco: „Častnim občanom je imenovalo starestinstvo v Biljah tamošnjega kurata č. g. Ivana Rojca. Čestitamo.“

Dne 14. oktobra je župan Oto Soler v seji predlagal kurata Rojca častnim občanom, kateri predlog je stal komaj dan s kot 2. točka na dnevnem redu seje. Seje se je vdeležilo 13 starestin, in sicer 4 Orehovalci in 9 Biljencev z županom vred. Ko se je imelo razpravljati 2. točko dnevnega reda, je župan po svojem nagovoru, v katerem je našteval zasluge, prednosti in dobre kurata Rojca, objavil, da je diploma častnega občanstva v vrednosti 28 kron že pripravljena. Za besedo se je oglasil najstarejši, naj-

spoštovanejši starestina — veleposestnik, ki je že 35 let v občinski upravi in bivali večletni župan ter je rekel približno tako-le: „Mi nimamo nič zoper kurata Rojca, ga spoštujemo kot dušnega pastirja in kot opekar-narja, vendar ne moremo glasovati za podelitev častnega občanstva, ker nima za občino nikakih zaslug in ker kot dušni pastir opravlja pač le svojo stanovsko dolžnost in je kot tak že občan kakor mi in drugi.“ (Kurat Rojec je med tem, ko se je v cerkvi proglasil častnim občanom ter se zahvalil za podeljeno mu čast, rekel, da se mu je podelilo častno občanstvo za njegovo delovanje v dušni blagor duhovljanov, a kar je storil posvetnih dobrot, o tem naj sodijo občinarji sami).

Oni, ki so proti podelitvi častnega občanstva kuratu Rojcu, so zapustili dvorano, rekši, da nočejo razpravljati o tej točki, pač pa da se hočejo vrniti in razpravljati naslednjo točko. Ali zdaj se razšopiri župan Oto Soler ter izusti: „Jaz ukažem, da se reši tudi 2. točka dnevnega reda in V.“ (s tem je apostrofiral dvorano zapustivše starestine iz skupine veleposestva) ne bodele zapovedovali, ker ste za to in še več let za mano.“

Ker ni bilo zadostno število glasov, je bila seja zaključena, in kurat Rojec se ni častni občan v Biljah.

Kurat Rojec! Tu imate častno občanstvo! Ali se ne sramujete tako beračiti za čast, katere vam ne pritika in katere vam zavedni občinarji ne marajo podeliti? Kaj ne sprevidite, da vas neodvisni, razsodni, ugledni in s svojo glavo misleči Biljenci kljub uže pripravljeni diplomu za 28 svetlih kronic, kljub od vas spisani zahtvali v županovem žepu in kljub vsej samohvali v cerkvi nočejo povzdigniti v Biljenca, ker nimate drugih zaslug nego te, da ste v občini zasejali prepir, nered, sovraštvo, razpor i. t. d. Mar hočete na ta način pokazati zavednim Zgoničanom, ki so se vas otresli, kako da ste v Biljah spoštovani? Je-li to za vas čast, biti imenovan častnim občanom od hlapcev? Naj vam podelé to čast vaši opekarnarji, posojilnica, zavarovalnica goveje živine, konsumno društvo in slično, ako ste je uže tako lakomni. Povprašajte po občini in videli bodele, kako

— 25 —

## Križarji.

Zgodovinski roman v štirih delih.

Poljski spisal H. Sienkiewicz. — Posl. Podravski.

(Dalje.)

»Kaj neki drugega nego ljubezen? Lakotnice me že kar bolijo od samega vzdihanja, za to hočem nekoliko sesti na konja, kar mi gotovo prinese olajšavo.«

Po teh besedah takoj stopi z voza ter zasede konja, ki ga mu je bil pripeljal Turčin. Matija se prime z roko za stran, toda gotovo je mislil pri tem na nekaj drugega, in ne na svojo bolezen, kajti od-majal je z glavo, zacmokal z usti ter končno spregovoril:

»Čudim se in se ne morem dovolj načuditi, da si za to ljubezen tako vnet, ker tvoj oče ni bil tak in jaz tudi ne.«

Toda Zbišek se nametno odgovora zravna na sedlu, se podpre ob bok, dvigne glavo ter zapoje iz vsega grla:

»Jokal sem pozno, jokaj sem rano,  
Kje neki si sedaj, deva ljubljena?  
A nič ne pomaga tarnanje bridko,  
Ker moje oko te več ne zagleda!  
Hej!«

In ta hej-klic se je razlegal po gozdu, odbijal se ob drevesa ob cesti, odmeval še enkrat v daljavi in končno vtihnil v goščavi.

Matija pa se je znovič prijel za bok, kjer ga je zbadalo nemško železo, in rekel nekako stokaje:

»Poprej so bili ljudje dokaj pametnejši — ali razumeš?«

Na to se zamisli za trenutek, kakor bi se spominjal nekdanjih časov, in dodá:

»... Dasi je nekateri že tudi takrat bil tepec.«

Že so dospeli iz gozda, za katerim so zagledali strehe naselbine in v daljavi ogledano obzidje Olkuša, pozidano po kralju Kamiru, ter cerkvenega stolpa, ki ga je bil postavil Ladislav Laketek.

## IX.

Kanonik na župnišču je spovedal Matijca ter pri-držal goste čez noč pri sebi, da so odšli naprej še le drugi dan rano. Od Olkuša so krenili proti Šleziji, po katere meji bi imeli potovati dalje do Velike Poljske. Pot je držala večinoma po pustih krajih, v katerih je pogostoma po solnčnem zahodu odmevalo mukanje divjih turrov in zubrov, podobno podzemeljskemu gromu, po noči pa so svetile iz goščave volčje oči. Toda večja nevarnost, nego od divjih zverin, je pretila popotnikom in trgovcem na tej poti od nemških in ponemčenih vitezov iz Šlezije, katerih gradovi so stali tupatam ob meji. V vojni z Opolčikom, kateremu so pomagali zoper kralja Ladislava njegovi šlezki rojaki, so razdrle sicer nekoliko teh gradov poljske roke, vsekako pa so morali popotniki biti zmerom oprezní ter zlasti po solnčnem zahodu niso smeli odložiti orožja iz rok.

Vsekako pa so potovali mirno, tako, da je to jelo Zbišku že mrzeti in še le tedaj, ko so imeli še

samo za jeden dan hoda do Bogdanca, so začuli za seboj topot in rezgetanje konj.

»Nekaki ljudje gredó za nami,« reče Zbišek.

Matija, ki ni spal, je pogledal na zvezde ter odgovoril kot izkušen človek:

»Do svita že ni več daleč. Roparji ne bi napadali popotnikov proti koncu noči, ker se morajo proti svitu požuriti domu.«

Zbišek pa je vendarle vstavil voz, postavil svoje ljudi prisilecem nasproti, pa tudi sam se je vstopil spredaj ter čakal.

Čez trenutek so zagledali v mraku nekoliko jez-decev. Jeden njih je jezdil za nekoliko korakov pred drugimi, toda očitno ni bil namenjen skrivati se, ker je prepeval na vso grlo.

Zbišek ni čul besed, toda razbral je napev in veselí: »Oj, oj!«, s katerim je tujec dokončal vsako kitico svoje pesmi.

»To so naši!« je rekel Zbišek sam sebi.

Čez trenutek je zaklical:

»Stoj!«

»Ti pa se vsedi!« mu odvrne šaljiv glas.

»Kdo ste?«

»Kdo pa ste vi?«

»Čemu nas zasledujete?«

»Ali čemu nam zastavljate pot?«

»Odgovarjaj, saj vidiš, da imam lok napet.«

»Tudi mi jih imamo napete; streljaj!«

»Postopajte po človeški, sicer gorjé vam!«

Na to odgovori Zbišku vesela pesem:



»Dà, padlo je tudi deset Križarjev, ki so morali Vitoldu pomagati. Pa tudi naših je padlo mnogo, kajti kakor veste, kjer se kdo drugi ozira po sebi, tam se našinec ne ozira. Knez je tudi največ zaupal našim in v bitki ni hotel imeti pri sebi druge straže nego le Poljake. Pa so tudi padali gosto okrog njega, njemu pa se ni zgodilo ničesar. Padel je gospod Spitko iz Melština in mečnik Bernat ter točaj Mikolaj iz Prokoga, Preslav in Dobrogost, Janko iz Lazevic, Pilič Mazur, Variš iz Mihova, vojvoda Soh, Janko iz Dambrove, Peterček iz Miloslavja, Ščepecki in Oderski ter Tomaž Lagoda. Kdo bi vse naštel? Nekateri so bili kar pokriti s pušicami, da so se ti po smrti zdeli kakor ježi.



Na ta način zve vodstvo imena varvancev, katerih število se s tem zdatno pomnoži in pravočasno lahko vse ukrene za pomoč v času, ko zapusté kaznilnico".

Društvenega premoženja izkazuje račun skupaj K 1951.71. Letni doneski članov so znašali 955 K.

Predsednik društva je odvetnik dr. Egger v Gorici, tajnik je Andr. E. Jeglič, c. kr. drž. pravdnika namestnik.

Z gorenjim besedilom vodstvenega poročila je zadosti označen delokrog in humanitarni namen društva. Zato pa isto priporočamo. Letni donesek znaša le dve kroni.

**O kuratu Štancarju v Štanjelu** nam poročajo se, kako se je masčeval nad nekim sorodnikom v Rihembergu, ker ni volil tako, kakor je on hotel. Obljubil mu je bil, da mu bo krstni boter, ali ker se mož ni udal, da bi volil za očko Pavlico, pa mu je odpovedal ter ni šel za botra. — Ker ta kurat toliko govori, da ni storil nič za rihensberške volitve, bodi povedano poleg tega, kar je v „Soči“ zadnjič sam nehoté priznal, tudi to, da je bil na dan volitve z mežnarjem v Rihembergu. Tudi takrat, ko je za državno-zborske volitve volilnih mož v Rihembergu skočala sijajno za napredno stranko, je rekel, da bi bil prišel tudi on sam v Rihenberg, ako bi bil vedel, da gre tako. — Dalje: ali nista delala nikakih načrtov za volitve v pismih z očko Pavlico? Tako se odkriva štanjelski kurat kot vedno hujski agitator, dočim hoče dati svetu razumeti, da je nedolžen kakor angelj ter da niti ganil ni za volitve. — Naš poročevalec pravi, da če bo se popravljal ter segal v javnost, se se oglasi, ter ga popraša, zakaj ni popravil tudi vesti o tistem tajinstvenem poljubovanju, katero si je špogal neki njemu mor d a znani g. nunc z neko žensko, kar se mu je bilo dalo v razmišljanje. — Vedno dreza in „popravlja“, potem pa, ako se mu kako poriba pod nos, je pa strašno razžaljen!! Ali taki so.

**Ostudna klerikalna laž.** — Svoj čas smo ovrgli vest „Prim. Lista“ o nekakem napadu na prem. nadškofa in kneza povodom birme v Rihembergu. Omenjeni farovski list je pisal — precej pozno po birni — da je nekdo zavpil nad škofom, potem ko je pristopil k njemu: Dol tudi s škofom! ter da so iz neke množice kričali: Živio dr. Tuma! itd. Takoj smo se informirali o celi stvari ter poizvedeli iz zanesljivega vira, da je bila tista vest v „Prim. Listu“ grda laž ter da je bila resnica le to, da je nekdo iz gneče v strani zaklical: Živio dr. Tuma! To je bilo vse. Ali na to našo resnično vest je takoj prihrulil „Prim. List“ nad nas po svoji stari navadi s ponovno trditvijo, da je on pisal resnico. Gledé na to nam je sporočil te dni zopet neki ugleden mož iz rihensberško-brejske občine, da je bilo resnično le to, kar smo povedali v „Soči“ ter da je bila laž, kar je pisal „Prim. List“. Na sumu imajo rihensberškega kaplana Gleščica, da on trosi take laži v svet. Njega smatrajo, da bi utegnil biti sposoben za tako lažljivo poročanje po farovških listih. Ali je res tako, g. kaplan?

**Poglavje o usmiljenosti klerikalcev.** — Dne 31. pr. m. so odpeljali iz Cerkna v bolnišnico usmiljenih bratov v Gorico Gasparja Eržena, občinskega tajnika. Ko je bil zdrav, je živel le za župana Cimalo in za klerikalno bando, kateri je bil unet pristav. Zlasti pri deželnozborskih volitvah je delal na vso moč proti napredni stranki in mešal je pridno po imeniku volilcev, kar je bilo le v prilog klerikalcev. Sploh je bil jeden izmed stebrov klerikalne trdnjave v Cerknem. Ali ko je revež prišel v bolnišnico, da se mu klerikalci dobro plačevali prav po načrtu krščanske usmiljenosti. Nohaden ga ni hotel vzeti v bolnišnico, on da se ga ni usmilil občinski sluga. Zato moral revež poginiti od mraza in hladnosti. Tudi gg. nunci se niso dosti zmenili zanj. V začetku boleznij je bil pri Kobalu, ali tam niso imeli prostora za enega človeka, dočim se pa drugače lahko vse tam shraniti in izvrši.

Klerikalni sleparji imajo vedno Boga na jeziku in govorijo o božjih čednostih, o usmiljenju itd., ali oni sami ne izpolnjujejo nikdar teh čednostij, in niti svojega človeka, kateri jim je pomagal, bojevati se „za Boga“, se ne usmilijo, marveč so ga pehali okoli kakor starega psa, dokler si ni sam zazelel proč od teh neusmiljenih „krščanskih“ ljudi. Taka je klerikalna usmiljenost v praksi! Ljudje božji, le verujte se naprej klerikalcem; se bo vam dobro godilo!!

**Verska šola in pa komoditeta naših gg. nunciev.** — Pisejo nam: Kaj je namen in vzemirajoča želja po verski šoli, to pač je že javna tajnost. Gospodstvo nad vsemi sloji človeške družbe, samooblastno nastopanje od njihove strani, in pa slepa poslušnost od strani drugih, to je vetrič, ki šegeta njih rejena usesa. Da jim je malo mari za omiko naroda in njegov razvoj, je vsakemu „grabeu“ za znana reč; da pa jim je tudi malo mar za versko izobrazbo ljudstva, to bi pa utegnili biti komu še dvomljivo, ali vendar je tako. Komoditeta se jih je tako oklenila, da puste celo Boga v ozadju. Se nahajajo v naši domovini politikujoči duhovniki, ki po več mesecev ne poučujejo sol. otrok v veronauku. Zgodi se tudi, da otroci niso po več let pri sveti spovedi, če tudi je ukaz, da morajo najmanj 4-krat udeležiti se spovedi. Zgodilo se je celo l. 1899., da so otroci ob priliki delitve sv. birme nekje kar pristopili k svetemu obhajilu, da si niso bili poprej pri spovedi, izvzemei oni dan, ko so ob enem s prvo spovedjo prejeli tudi prvo obhajilo.

Nekje na Vipavskem je kričal kaplan v cerkvi, da se otroci nič ne poučujejo v krščanskem nauku doma. Kaj bi reklo učitelju pobožne farizejske duše, ako bi se drznil kričati in družinam očitati, da ne učijo svojih otrok čitati abc. To bi bil hrup in poboj s poleni. Tu imate torej megleni „prospekt“ idealne verske šole. „P. Listu“ bi pa svetoval, naj pridno podučuje svoje kolege-duhovnike, naj vestno izvršujejo naloženo nalogo, naj redno poučujejo otroke v krščanskem nauku. Ordinarijat pa naj bi takim lenuhom zaukazal, da morajo vselej uradno sporočiti spoved sol. otrok. — Ni zadosti, gg. nunci, samo pobirati štruce masla, vedre vina in mere pšenice itd.; treba je tudi, truditi se za to, kar je dolžnost.

**Izpred sodnje.** — Na zatožni klopi je sedel 17 letni Maksimiljan Straus, brez posla, analfabet, doma iz Feldbacha. Govori le nemški. Meseca aprila t. l. je bil v službi v Gorici v gostilni „pri ogerski kroni“, ali že dne 24. istega meseca je izginil brez sledu. Njegov tovariš France Bavčar pa je hitro uvidel, da je izginila s Strausom tudi tobaknica vredna 32 kron, katero je bil dobil v dar, in en bankovec za 10 K. Straus je bil potem v Trstu, v Celju in v Bistrici, kjer je ukradel bankovec za 20 K v neki gostilni, kjer je stopil v službo. Na to jo je popihl na Korosko, kjer je bil občinski črednik, ali je tudi ukradel nekaj denarja ter županu čevlje in neko 8 letno deklico je ranil na glavi. Priznal je vse, razven težke telesne poškodbe na deklici. Obsodili so ga na 6 mesecev trde ječe z jednim postom na mesec. Po prestani kazni ga postavijo pod policijsko nadzorstvo.

Drugi tat, ki je stal pred sodniki, je bil Ignacij Ferfolja, star 27 let, iz Mirna, ki pa je bival v Kamnjah. Okradel je bil dva hlapca v Tržaski ulici, kakor smo o tem poročali svoj čas. Dobil je 4 mesece trde ječe z jednim postom in jednim izoliranjem na mesec.

**Biciklist povozil deklico.** — V nedeljo okoli 11. ure dopoldne je povozil neki biciklist 10 letno hčerko gostilničarke na št. 14. v Koroški ulici. Deklica je poskodovana na glavi; ko jo je povozil, je obležala nezavestna. Poklicali so hitro dr. Grešica, ki jej je dal prvo pomoč. Biciklistu so vzeli kolo ter vso reč naznanili oblasti. Skozi ozko nadkreber se vijočo Korensko ulico gre velik promet, tam je vedno polno ljudi na ulici, polno raznih vozov in avtomobilov, kolesarjev, potem je le čudno to, da se ne pripeti še več nesreč. Cesta je tudi v zadnjem času na nekaterih mestih posuta ne s peskom ampak s pravim kamenjem, kar seveda strašno ovira biciklista.

**Nesreča.** — Izvošček Miha Laščak št. 28. se je vračal po noči iz St. Petra v Gorico. Vozil je 4 ženske. Sredi pota pa sta trčila skupaj njegov voz in voz Petra Birse, kateri je vozil hlapec Al. Plesničar. Ne ve se, kdo je zakrivil, da sta trčila; ali ubogi Laščak je padel pri tem s kozla ob zid ter obležal v nezavesti. Pobil se je močno in kri mu je tekla iz ušes. Prihiteli so hitro na pomoč ter ga posadili v voz in pripeljali v tukajšnjo bolnišnico. Stanje njegovo je opasno.

**Samomor ali nesreča?** — V ponedeljek okoli 8. ure zjutraj so našli blizu Sočinega brega nedaleč od železniškega mosta utopljenca, ki utegne imeti kakih 60 do 70 let. Oblečen je bil še precej dobro. Pri sebi je imel molitvene knjige, molek in 28 v ter 10 cent. ital. denarja. Po knjigi, ki jo je

imel pri sebi, se je dalo dognati, da se najbrže imenuje Andrej Gironcoli. Truplo ponesrečenca so odpeljali v mrtvašnico v St. Andrež.

**Vojak ga je ranil.** — V tukajšnjo bolnišnico je prišel te dni 26 letni kočijaž Ivan Fischer z rano na čelu, ki je bila dolga 6 cm. in široka 3 cm. Pravil je, da je šel po Gosposki ulici, kjer se mu je približal neki artilerist, ki je potegnil svoj nož ter ga ranil na čelu brez vsakega povoda. Malo čudno se čuje ta vest, da bi ga bil napadel kar tako brez vsakega vzroka!! Kdo ve, kaj tiči za tem?

**Surovost med Furlani.** — Neki tukajšnji laski list poroča, da so šle 3 osebe popolnoma mirno iz Tapoljana v St. Vid. Ko so prišli v St. Vid, pa so jih napadli, nabili in oklofotali ter pometali po tleh brez vsakega vzroka. Sreča je bila ta, da so jim mogli končno uiti čez polja, pustivši tam konja in voz. Oni, ki so gledali ta pretep, niso posegli vmes, marveč so celo hujskali pretepače, naj le udarijo. — Naj bi malce razmišljali o tem oni Lahi, ki se tako radi zgražajo nad Slovenci radi vsake malenkosti!!

**Otroka je povozil z biciklom** v soboto zvečer Humbert Tin iz Gorice na Loki pod Ajševico. Otrok ima 5 let ter je Hvaličev z Loke. Voznik Komel je tekel za biciklistom ter ga dohitel v Šempasu, kjer ga je naznanil orožniku. Otrok je baje nevarno ranjen.

**Davica razsaja med otroci v Brestovici** že nad 14 dni. Umrli so že 4 otroci.

**Bratno društvo „Čitalnica“ na Ponikvah** vabi na plesno veselico s petjem, katero priredi v nedeljo dne 16. novembra 1902. v prostorih gosp. A. Kobala. Začetek ob 3. uri popoldne. Vstopnina: za člane 60 vin., za nečlane 1 K 20 vin., ženske proste. K obilni udeležbi vabi najljubnejše odbor.

**Fantovski ples** priredijo mladenici v Šempasu v nedeljo dne 9. novembra v poslopju gosp. krmarja Jožefa Kumarja.

**Droblj.** — Meseca oktobra so izgnali iz Gorice 35 oseb; v celem letu doslej 371. — Tukajšnji kleparji nameravajo ustanoviti strokovno društvo. Posvetovanja za to se vršijo. — Pri vezbanju vojakov na Rojicah je padel s konja stotnik tuk. 47. pešpolka baron Teihat ter si zlomil eno rebro in se nevarno poškodoval v rami in v križu. — Likvorist Broulini je zvalil 45 letnega Lovrenca Zandegiacomo v svojo likvorijo ter ga tam ranil na glavi in na nosu, vsled česar je moral v bolnišnico.

## Razgled po svetu.

**Načrt zakona o pomnožitvi avstro-ogerske aktivne armade** za 20.000 mož, kateri je bila predložila vlada zbornici poslancev, je vlada sedaj umaknila ter predložila nov zakon, po katerem se bo zahtevalo zvišanje armade samo za jedno leto. Proti zvišanju so se bili oglašili zlasti Ogrji, ki so prav hrupno demonstrovali proti tej vladni nakani. S tem zakonom je zahtevala vlada dovolitev, da sme ohraniti za dobo 3 let pod zastavo takomenovane nadomestne rezerviste, ki služijo po sedanjem zakonu le 8 tednov. Ako bi stopil ta zakon sedaj takoj v veljavo, bi morali vsi letošnji rezervisti, ki imajo služiti do konce tega meseca, ostati pri vojakih 3 leta. V zbornici poslancev so bili za tak predlog Poljaki, veleposestniki in klerikalci Kathrein se je posebno pehal za to predlogo, dočim vsi drugi nasprotujejo takemu zakonu, ker preživo zadeva kmeta in tudi druge sloje.

**Volilni teden.** — Tekoči teden zasluži po vsej pravici ime „volilni teden“, kajti v dneh tega tedna se završe še ostale deželno-zborske volitve skoro na celi črti. V ponedeljek so volili kmečki volilci v Šleziji, v torek kmečka skupina stajarska 23 poslancev, dne 5. novembra mesta ter trg. zbor. nižje-avstrijska 38 poslancev, mesta in trg. zbor. v Šleziji, kmečke občine solnogradske 9 in splošna skupina na Koroskem 4 poslance. Dne 7. novembra volijo stajarska mesta ter trg. zbor. 25 poslancev, naslednji dan pa solnogradska mesta ter trg. zbornica 13 poslancev, ker ima Solnograd sedaj štiri, mesto treh mandatov.

**Shod v Škedenju pri Trstu** — Pol. društvo „Edinost“ je priredilo v nedeljo v Škedenju shod, katerega se je udeležilo kakih 2000 ljudi, med njimi 80% delavcev. O političnem položaju je govoril posl. Spinčić, ki je med drugim opravičeval združenje hrvatsko-slovenskega kluba s Šusterskim klubom. O solskem vprašanju je govoril dr. Rybář, dekan Kompare pa za slovansko bogoslužje. Soc. demokrata Linhart niso pustili govoriti. V novi odbor so bili voljeni: Predsednikom Matko Mandić; odborniki: dr. Gustav Gregorin, dr. Otokar Rybář, dr. Ferdo Černe, odvetniški koncipient Fran Brncić, dr. Josip Abram, dr. Edvard

Slavik, Stanko Godina, Štefan Prelec; namestniki: Fran Šuman, Anton Miklavc, Josip Rože, Alojzij Goriup, Ivan Goriup, Ivan Pertot, Ante Pogorelec, Hraboslav Razem in Josip Turk; pregledovalca računov: Gracijan Stepančič in Ivan Prelog.

**Preganjanje Slovakov.** — Svetozar Hurban Vajansky, znani slovski časnika, je zopet v sodni preiskavi zaradi ščuvanja proti madjarski narodnosti. Povodom vladnega ukaza, da se mora v vseh ljudskih solah predvsem gledati na učenje madjarščine, vsi drugi predmeti pa da so postranska stvar, je Hurban v svojem listu dejal, da s tem deca poneumni. Zaradi tega ga hočejo sedaj zapreti. Taka je madjarska justica.

**Cesar Franc Jožef in Buri.** — Horace Rumbold, bivši angleški poslanik na Dunaju, je obelodanil te dni razpravo, v kateri pojasnjuje, kako veliko hvalo je Angleška dolžna avstrijskemu cesarju Francu Jožefu glede vojne v južni Afriki. Rumbold pravi, da je bil cesar od vsega začetka glede te vojne na strani Angležev in da sta cesar Franc Jožef in saski kralj drugod (v Berlinu?) vplivala, da se nihče ni zavezal za Bure. Tudi je dobil Rumbold uradni poziv, naj zahteva sodno preganjanje tistih karikaturnih, s katerimi se je zalila angleška kraljevska rodbina. Rumbold kot bivši angleški poslanik ve gotovo dobro, kako je mislil cesar o burski vojni, ali njegovo izvajanje, kakor da so tudi narodni avstrijski bili na strani Angležev, je napačno. Če je bilo srce cesarja Franca Jožefa na strani Chamberlaina, srca narodov so bila in so še na strani junakov Burov. „Sl. N.“

**Potovanje ruskega carja v Italijo.** — Na ruskem poslanstvu v Rimu se delajo priprave za bližnji prihod carja v Rim. Car vsprejme na poslanstvu načelnike ruske kolonije. Poslanik priredi carju na čast gala obed, katerega se udeleži tudi italijanska kraljeva dvojica. Komendant Zambarini je bil te dni v Neapelju, kjer je dal povelja, kako se ima urediti tamonjni kraljev grad za prebivanje kraljeve dvojice ter nje ruskih in nemških gostov.

**Italija.** — Ital. ministerstvo je poveljilo gradnjo železnice Patti-Cordi trvdri Ronchi za dogovorjeno svoto 10 milijonov. Trvdka je delo izgotovila, a zahtevala je 3 milijone naplčila. Ministerstvo je zahtevalo preizkušilo ter jo reduciralo na 144.000 lir, in sicer že 3. jun. 1899. Trvdka je po svojem zaslopniku proti temu odloku vložila ugovor in zahtevala presojo po posebni komisiji. Dne 17. avg. 1900. pa dobi trvdka obvestilo, da ugovor ni bil pravocasnno vložen. Kajpada podjetnik ni bil zadovoljen s tem odgovorom in je zahteval, da se poišče dotični akt. Iskali so ga dolgo časa zaman, vsi so trdili, da ga ni, konečno so ga pa je le našli v ministerstvu za javna dela v nekem zavitku, ki ga morda že leta ni nihče pogledal. Sedaj trdijo prizadeti organi, da jim je dotični akt kedo podvrzel. Zbok tega se vrši sedaj obravnava pred sodiščem, ki bo odkrila še več drugih lepih stvari izza ministerskih uradov, v katere so zapleteni mnogi najvišji uradniki, če ne bodo ti prej stvari zlepa poravnali in naglo ugodili podjetnikovi zahtevi.

**V južni Afriki.** — Naloga, ki jo prevzame angleški kolonijalni minister ob svojem potovanju na južno-afriška tla, nikakor ni lahka. Chamberlain se bo moral pogajati z burskim narodom in njemu sorodnimi elementi v razmerah, ki so mnogo bolj neugodne, kot v prvi dobi angleške okupacije. V prvi vrsti pride v postev dejstvo, da je Chamberlain pri Burih silno nepriljubljen, ker vedo, da je ravno on največ provzročil vojsko. Konečno pa treba vpostaviti sedanji dejanski položaj v južni Afriki. „Daily News“ ga tako-le opisuje: Transvalske in Oranjske republikanske barve se vidijo povsod, bursko pesem pojo sedaj v mestih kapske kolonije, kjer je poprej ni nihče čul. Še večje in nevarneje je ogorčenje odpustitih kolonijalnih čet. Iz njih izjav in iz onih domorodcev se da posneti, da je sovratvo proti Anglezem še mnogo večje kot tedaj, ko so bili Buri lastniki Johannesburga. Deželo imamo, a nič mostva, pravijo angleški častniki v Afriki. Vse je proti njim in še celo mostvo v angleških oddelkih sedaj bolj simpatizira z Buri nego z Angleži.

**Foulardovo svilo od 65 kr.** do gld. 3-65 meter za bluže in obleke; ravno tako črne, bele in barvane „Hennebergove svile“ od 65 kr. do gld. 14-65 meter. Vsakemu franko in carine prosto na dom. Vzorci v obratno pošto. — Pismena naročila naj se frankirajo v Švico s 25 vin. G. Henneberg, tovarnar svile (izkl. c. in kr. dvorni zalagatelji) v Curihu. (2)

## V slovo.

Ker se preselim za par let v Klosterneuburg v svrhu nadaljne izobrazbe v vinarstvu in sadjarstvu, — poslavljam se tem potom od vseh onih prijateljev in znancev, katerih nisem mogel osebno pozdraviti. Vsem ključem presrčni: Živili! Na veselo svidenje!

V Podgori, 4. nov. 1902.

Fran Kocjančič,  
veleposestnik.



# Wilhelmov zeljiščni sok že dolgo let priljubljen sok proti kašlju

1 steklenico K 2-50,  
poštni zavoj 6 stekl. K 10

franka na žaka a strogo oprejo pošte razpoložljiva

Fran Wilhelm, lekarnar

c. kr. dvorni zalagatelj

v Neunkirchen, Spodnje Avstrijsko.

V znak pristnosti je na omotu grb ob-  
dine trga Neunkirchen (devet cerkev).

Dobiva se v vseh lekarnah.

Kjer se ne dobi, vrši se pošiljatelj direktno.

## Božjast.

Kdor trpi na božjasti, krčih in drugih nervoznih  
boleznih, naj zahteva knjižico o tel. boleznih. Dobiva  
se zastonj in franco v Schwann-Apotheke, Frank-  
furt a. M.

## Oglas.

Podpisane dobivam od raznih strank  
toli iz tržaške okolice, kakor tudi iz  
Goriške, pisma s popačenim imenom  
moje tvrde. Večkrat se je že pripetilo,  
da se je pismo oddalo drugi tržki, ali  
pa se je zgubilo, ker se naslovnik ni  
našel.

Prosim torej p. n. občinstvo, da  
blagovoli vzeti na znanje moj pravi  
naslov: **G. Ružič, Reka (Fiume).**

Ob enem priporočam slavnemu  
občinstvu vse izdelke, katere izdelujem  
v svoji kožarski tovarni, t. j. vse  
vrste podplatov, ki so priznani  
kot najboljši celó preko meje naše dr-  
žave. Obljubujem dobro blago po  
zmernih cenah.

Spoštovanjem

**G. Ružič.**



Odlikovana tovarna  
tamburic

**J. Stjepušin**  
Sisek (Hrvatska).

Na zahtevo po-  
šilja vsakomur  
brezplačno ilu-  
strovane cenike.

Tovarna je bila  
odlikovana leta  
1900. na pariž-  
ke svetovne razstavi ter leta 1896. na milenijski  
razstavi v Budimpešti.

## Anton Potatzky v Gorici.

Na srednj. Raštelja 7.

TRGOVINA NA DROBNO IN DEBELO.

Najceneje kupovališče nürnberškega in drobnega  
blaga ter tkanja, preje in nitij.

POTREBŠČINE

za pisarnice, kadilce in popotnike.

Najboljše šivanke za šivalne stroje.

POTREBŠČINE

za krojače in čevljarje.

Svetinjske. — Rožni veneli. — Mašne  
knjižice.

Mašna obuvala za vse letne čase.

Posebnost:

Semena za zelenjave, trave in detelje.

Najbolje oskrbljena zaloga za kramarje,  
krošnjarje, prodajalce pejmih s in trgih  
ter na deželi. 2 35-8

## Ivan Bednařik

priporoča svojo

## knjigoveznico

v Gorici

ulica Vetturini št. 3.



Najceneji izvir dobrih

ur s 3-letnim pisanim jam-  
stvom

**Hanna Konrad,**

izv. v. ter zlatnik — Most št. 249.

(Česko).

Lastne delavnice ur in fine mehanike.

Dobra rem. ura iz niklja gld. 3-75

Fina srebrna rem. ura . . . 5-25

Fina srebrna veržica . . . 1-20

Budilnik iz niklja . . . 1-75

1 vrška je odlikovana s c. kr. orlom;

ima zlate in srebrne svetlinje iz razstav ter tisoče  
priznanih pisem. — Ilustrovan cenik zastonj!

Na dež jubil. razstavi odlikovan s srebr. drž. svetljo

Na lvoški razstavi s prvo ceno — srebrno svetlinjo



Tovarna vzornih televadnih priprav

## JOS. VINDYŠ - A,

v Pragi na Smilovu

(Praha-Smichov) Vinohradská ulice číslo 816.

se priporoča

k popolnemu uzornemu prirejevanju  
sokolskih in šolskih televadnic

po najnovejših pripoznanjih in praktičnih sestavih.

V ta dokaz je na razpolago mnogo priporoča-  
jočih sprisal domačih in inozemskih.

Zagotavlja jedno leto. Cene zelo zmerno, plačuje  
se pa na mesečne obroke po volji in zmernosti.

Navadne priprave so vedno v zalogi.

Ceniki, proračuni in načrti za popolne telo  
vadnice pošilja na zahtevo brezplačno in poštne  
prosto. — 3

Poprave izvršuje po najnižjih cenah.

## E. LEBHERZ

Gorica

tovarna užigalice

priporoča prebivalcem Primor-  
skega svoje izdelke raznih vrst,

posebno izvrstne in zanesljive

užigalice

— 3

— 3

## Apollo

Leta 1881. v Gorici ustanovljena tvrdka

**E. Riessner, v Nunki ulici 3,**

(nasproti nunki cerkvi)

priporoča preč. duhovščini in slav. občinstvu  
svojo lastno izdelovalnico umetnih cvetlic za  
vsakovrstne cerkvene potrebe. Ima veliko  
zalogo nagrobnih vencev, za mrtvaške po-  
trebe, voščene sveče itd. vse po zmerni ceni.  
Naročila za deželo izvršuje točno in solidno.  
Priporoča slav. občinstvu tudi svojo tiskarno  
črk na perilo.

## Anton Pečenko

Vrtna ulica 8 — GORICA — Via Giardino 8

priporoča

pristna bela

in črna vina

iz vlpavskih,

furlanskih,



briskih, dal-

matinskih in

isterskih

vinogradov.

Dostavlja na dom in razpošilja po železnici na  
vse kraje avstro-ogerske monarhije v sodih od 56  
litrov naprej. Na zahtevo pošilja tudi vzorce.

Cene zmerno. Postrežba poštena

## Karol Draščik,

pekovski mojster in sladničar

v Gorici na Kornu št. 8.

Priporoča vsakovrstno pecivo, kolače za

birmance, torte i. t. d.

Priporoča se slavnemu občinstvu za

mnogobrojna naročila ter obljublja solidno

postrežbo po jako zmernih cenah.

Zaščitna znamka: SIDRO.

**LINIMENT. CAPSICI COMPOS.**

Iz Richterjeve lekarne v Pragi

priporočano kot izvrstno bolnblajujoče  
mazilo; za ceno 80 h, kron 1-40 in 2 kroni  
se dobi po vseh lekarnah. Naj se zahteva  
to splošno priljubljeno domače zdrav-  
nilno sredstvo vedno le v orig. stekle-  
nicah z našo zaščitno znamko s „SI-  
DRO“ namreč, iz RICHTERJEVE  
lekarne in vzame kot originalni izdelek  
le tako steklenico, ki je prevedena s to  
zaščitno znamko.

Richterjeva lekarna „pri zlatem levu“  
v PRAGI  
Elizabetgasse št. 5.

Išče se

## knjigovodja in korespondent,

vešč popolnoma slovenskega, nemškega  
in italijanskega jezika, pripraven za  
potovanje. Prednost imajo izvežbani v  
kožarski stroki. Lastnoročno pisane po-  
nudbe na kožarsko tovarno **And. Jakl**  
v Rupi pošta Miren pri Gorici.

Sprejme se takoj

učenca za modno trgovino.

Da se hrano in stanovanje oziroma  
nekaj plače. Zahteva se najmanj ljudsko  
šolo. Ponudbe sprejema **J. Zornik**,  
trgovina z modnim blagom v Gorici,  
Gosposka ulica.

## Trgovsko-obrtna registrovana zadruga

z neomejenim jamstvom v Gorici.

**Hranilne vloge** obrestuje po 4 1/2 %, — večje stalne, naložene najmanj na jedno  
leto, po 5 %. — Sprejema hranilne knjižice drugih zavodov brez izgube  
obresti. — Rentni davek plačuje zadruga sama.

**Posejila** daje na poročilo ali zastavo na 5-letno odplačevanje v tedenskih ali  
mesečnih obrokih, — proti vknjižbi varščine tudi na 10-letno odplačevanje.

**Zadružniki** vplačujejo za vsak delež po 1 krono na teden, t. j. 260 kron v petih  
letih. Po zaključku petletja znaša vrednost deleža 300 kron.

Stanje 1. avg. 1902:

**Deleži:** a) podpisani . . . . . K 1.231.200,—

b) vplačani . . . . . 590.171-64

**Dana posejila** . . . . . 1.358.212-28

Dopolnilni zaklad . . . . . 203.863-46

**Vloge** . . . . . 568.867-99

## Mizarska zadruga v Gorici (Solkan)

Naznanja slavnemu občinstvu, gospodom trgovcem  
in založnikom pohištva, da ima

veliko zalogo

veliko zalogo

## izgotovljenega pohištva vseh slogov

v Solkanu pri Gorici.

v Solkanu pri Gorici.

Naznanjamo, da smo prevzeli  
dosedanjo trgovino pohištva tvrde  
Ant. Černigoja v Trstu, Via Piazza  
vecchia št. 1, katero bomo vo-  
dili pod enakim imenom.

Kar ni v zalogi, se izvrši točno  
po naročilu v najkrajšem času.

Cene zmerno.

Dela je lična ter dobro osušena.

## „Goriška ljudska posojilnica“

vpisana zadruga z omejenim jamstvom.

**Načelstvo in nadzorstvo** je sklenilo v skupni seji dne 28. dec.  
1901. tako:

**Hranilne vloge** se obrestujejo po 4 1/2 %. Stalne vloge od  
10.000 kron dalje z odpovedjo 1 leta po  
5 %. Rentni davek plačuje posojilnica sama.

**Posejila:** na vknjižbe po 5 1/2 %, na varščino ali zastavo 6 %, na menice 6 %, s 1/2 % uradnino. Glavni deleži koncem leta 6 %.

**Stanje 31. dec. 1901.** (v kronah): Članov 1819 s 7932 deleži po  
20 K = 158.640. — Hranilne vloge 1.318.965. — Posejila 1.379.213.  
— Vrednost hiš 142.643 (v resnici so vredne več). — Rezervni  
zalog 63.014.

Hranilne vloge se sprejemajo od vsakogar. — Posejila  
se dajejo le zadružnikom.

Prosiva zahtevati listke!!

Največja zaloga vseh stavbnih potrebščin, kakor:  
cement, stavbne nosilce, vsakovrstne okove, železje,  
strešna okna, cevi za stranišča itd. Ima v zalogi  
orodje za vsa rokodelstva iz najbolj slovečih  
tovarn. Opozarja na svojo bogato izber

**kuhinskega in hišnega  
orodja, pečij, štedil-  
nikov** po brezprimerno  
nizkih cenah

**Največja trgovina z železjem**  
**Konjedic & Zajec v Gorici**  
pred nadškojo št. 11.

Edina zaloga  
stavbnih nosilcev  
v Gorici.

**Pocinkana žica**  
za vinograde po znižanih cenah!

**Pozor!**  
**Eno krono nagrade**  
izplačava vsakemu, kdor dokaže s potrditvijo  
najne nove ameriške blaginje, da je kupil pri  
naju za 100 K blaga.

Prosiva zahtevati listke!!